№ 27 Ausgabe A.

HOMAN

№ 27 (119) Hod II. Wilnia, 3 krasawika 1917 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

2 krasawika.

Zachodni teatr:

Miž Arra i En uczora i siahońnia iznoŭ byli bajewyje sustreczy hłaŭnym czynam miż darohami z Bapom na Kruasel i na Kambre, dy na abapoł Sommy, na zachodzi ad S. Kanten. Anhliczanie i francuzy nastupali tamaka wialikimi siłami i tolki z wialikimi achwiarami, ŭ tym liku 50 pałonnymi i niekolkimi kulemiotami, pasunulisia ŭpiarod śledam za naszym wojskam, adstupaŭszym pawodłuh zahadu.

Naabapoł kanału Uaz-En i na płoskahoryi Wremi francuskije ataki pad poŭnym ahniom naszych batarej pasunulisia ŭpiarod tolki nieznaczna i z wialikimi stratami.

Uschodni teatr:

Front Leopolda Bawarskaho: Na Dźwinie rasiejskaje nastupleńnie adbito ahniom. Na zachodzi ad Łucka, pry Swiniuchach, naszy drużyny ŭziali niekolkich pałonnych u akopach worahoŭ.

Front erc-hercoga Jozefa: Pry Ludowaj, u lasistych Karpatach, naszy razwiedczyki zniszczyli pryhatawanaje worahami minnaje pole. Naabapoł daliny Už rasiejcy na szyryni 7 kilometroŭ iszli na szturm paśla silnaj padhatoŭki. Pad naszym ahniom chwali szturmawaŭszych byli razbity.

Rewolucija u Rasiei.

SZTOKHOLM. Za aposzni czas cikawaść anhliczan da wypadkoŭ u Rasiei szmat pamienszała. Adcosiny Bukanena da nowaho ministrstwa wielmi achładzieli. Sztodziennyje narday anhlickaho pasła z ministrami, byŭszyje raniej, skonczylisia. U Danii chodziać czutki, wyjszoŭszyje z Rasiei, ab adstaŭcy Bukanena. Jak tolki Sazonow pryjedzie ŭ London, na miejsco anhlickaho pasła ŭ Pieciarburzi budzie naznaczen Askwit,

„Birž. Wied." u adnej staćci, napisanaj wielmi pesymistyczna, haworać ab blizkim kryzisie sa spażyŭnymi praduktami. Majuć być zaczynieny kramy sa spażyŭnymi praduktami s pryczyny niedastaczy tawaru. Dźwie pryczyny zadzierżywajuć padwoz praduktoŭ: biezdarożże ad tajuczaho śniehu i pryhataŭleńnia siean da wiesnawych rabot.

Staćcia zakanczywajecca sławami: „My pawinny atkryta skazać, szto nabliżajecca niedastacza spażyŭnych praduktoŭ nia tolki na najbliżejszy czas, ale i na druhuju paławinu hodu".

Pałażeńnie u Odessi — duża surjoznaje. Niekolki tysiacz partowych rabotnikoŭ kinuli rabotu. Pa ŭsiej pałudzienaj Rasiei panuje biezładździe na żaleznych darohach. U odesskim porci czerń razhramiła dwa wialikije składy sa zbożżem dla armii.

U radykalnych kruhach Pieciarburha nadta niezdawoleny, szto tymczasowy urad, jaki biez taho padazrewajuć u buržuaznaści, paddzierżywaje blizkije znosiny s plurokratami Maskwy i Pieciarburha.

Narada ab paradku pacharon achwar rewolucii wyzwała wialikije sporki. Lewyje u swaich pramowach nazywali Milukowa „rasiejskim lordam", a Guczkowa — „rewolucyjnym aferystam". Asoba Mikałaja Mikałajewicza hetak sama wyzywaje niazhodliwaść miž prawicielstwam i lewymi. Sajuz sałdatoŭ damahaŭ ŭ paczatku rewolucii, kab jaho aresztawali, a tymczasowy urad pakinuŭ wialikaho kniazia na woli i paddzierżywaje z im znosiny. Heta wyzywaje ŭ radykalnych kruhach padazreńnie, szto tymczasowy urad manicca ŭ buduczym addać ŭ ruki wialikaho kniazia wajennuju dyktaturu.

Z ahnia dy u połymia.

Paśla taho, jak czaść naszaho Kraju akazałasia adrezanaj ad Rasiei i padniałosia pytańnie ab naszaj buduczynie, tutejszaje polskaje panstwo wielmi pierepałochałosia. Dumka ab tym, szto naszym Krajem budzie upraŭlać sam narod praz swaich wybarnych ludziej, szto pry nowym ładzie budzie piereważywać hołas biełaruskaho i litoŭskaho sielanstwa, szto Kraj hety może astacca ŭ jednaści z zachodnia-europejskimi susiedziami, — wyzwała wialikuju trywohu miž tutejszymi ziemleŭłaśnikami,—znaczyć, piersz za ŭsio miž polskaj szlachtaj. I nia dziwa: polskije pany, katoryje u staroj, samadzierżaŭnaj Rasiei za swaich niepamiernych ziamielnych abszaroŭ płacili zusim małyje—raŭnujuczy da sielan — padatki, razumiejuć, szto dałuczeńnie naszaho Kraju da systemy centralnych hasudarstw wyzawie nadta szybki uzrost padatkoŭ z ziamli—s panskich dwaroŭ. Jany razumiejuć, szto na Zachodzi Europy ciżar padatkoŭ užo daŭno pierajszoŭ s tych, chto pracaj swajej zdabywaje chleb sztodzienny, na tych, chto żywie z kapitałoŭ ci z dwornych ziamiel, niczoha nia robiaczy. Jany razumiejuć, szto nowy ład — heta kaniec usim prywilejam i panawańniu nad naszym narodam polskaho panstwa. I zatym-to polskaja szlachta ŭ nas ad samaho prychodu niemcoŭ «pracawała» dzieła taho, kab naszu Baćkaŭszczynu dałuczyć da Polszczy, dzie siła panstwa pakul-szto jaszcze wialikaja.

U Rasiei robiacca wialikije pieramieny. Zusim nieŭspadzieŭki narody Rasiejskaj dzierżawy skinuli samadzierżaŭnaho cara i jaho czynoŭnickaje prawicielstwo, razbili stary ład i hroziać swaim panom jaszcze bolej, czym zachodnia-europejskije paradki: u Rasiei narod damahajecca adabrańnia ad panoŭ dwornych abszaroŭ i razdziełu ziamli miž tymi, chto wyrablaje jaje swaimi rukami. I ciapier mahczymaść pawarotu nazad pad Rasieju—ale pad nowuju Rasieju—ŭsiaho abo czaści naszaho Kraju pałochaje naszaje polskaje panstwo bolej, czym pałochała dumka ab pryłuczeńni da systemy centralnaj Europy. Nie zdarma tutejszaja polskaja pressa ŭžo bjeć u zwon na trywohu...

Toj fakt, szto jak u nowaj Rasiei, tak i pry nowym ładzie ŭ naszym Kraju polskamu panstwu tutaka chodu nia budzie, pawinien akanczacielna pawiarnuć palityku tutejszych polskich kałonistoŭ abo ŭ kirunku «anneksii» da Polskaho Karaleŭstwa, abo ŭ kirunku szczyra krajowaho stanowiszcza. Treba spadziewacca, szto czaść tutejszych palakoŭ, katorych nisto z naszaj ziamlej nie zwiazywaje, budzie jeszcze bolsz, czym dahetul, padnimać gwałt za toje, kab Biełaruska-Litoŭskije ziemli byli pryłuczeny da Polszczy. Ale — pobocz s tym — lepszyje i razumniejszyje s tutejszych palakoŭ pawinny zrazumieć, szto s taho gwałtu nijakaj karyści nia budzie: śmieszna spadziewacca, kab centralnyje dzierżawy praliwali swaju kroŭ dzieła panlawoleńnia naszaho Kraju Polszczaj. I hetyje ludzi raniej ci paźniej stupiać na darohu, na jakuju klicze ich hramadzkaje sumleńnie i świadomaść swaich pawinnaściej pierad Krajem, dzie jany żywuć.

Aby tolki adumalisia nie zalisznie pozna: bo nasz narod nikoli nie zabudzie, szto ŭ moment, kaliważycca dola Biełarusi i Litwy, tutejszyje palaki nia tolki nie pryłażyli ruki dzieła wyzwaleńnia Baśkaŭszczyny, a kawali puty dla jaje i dla biełaruskaho i litoŭskaho narodaŭ!

I. Mieleszka.

U Wilni i wakolicach.

† **Wincuk Suchadolski.** U piatnicu, 30 marca, wilenskije biełarusy pachawali na Rossie zyjszoŭszaho biez pary sa świetu ś. p. Wincuka Suchadolskaho.

Smierć Jaho zrabiła nieswyczajna ciażkaje ŭražeńnie na ŭsich, chto Jaho znaŭ bliżej: zapraŭdy, heta była trahicznaja śmierć.

Małady, 23-letni, powien życcia i enerhii czeławiek, Jon miesiac z liszkam tamu nazad ażaniŭsia, spadziajuczysia znajści szczaście ŭ damowym życci. Ale szczaście było lisznie ŭžo karotkaje: nie prajszło miesiaca ad wiasiella, jak pamierła matka ś. p. Wincuka Suchadolskaho, a praz niekolki dzion—maładaja żonka.

Hetaho dwajnoha ŭdaru Jon nia moh pieranieści: życcio utraciło dla Jaho ŭsiciakuju canu, i ŭ paniadziełak, 27 marca, na mahile swajej żonki Jon nałażyŭ na siabie ruki...

Z wialikim żalem żehnajemo my tawarysza Suchadolskaho. Niezwyczajna sympatyczny ŭ tawaryskich adnosinach, haraczy i czynny ŭ idejnaj rabocі, Jon zanimaŭ wydatnaje miejsco jak u życci drukarskich rabotnikoŭ, s katorymi pracawaŭ, buduczy czlenam prafesyonalnaho sajuza zeceroŭ, tak i u życci biełaruskaj rabotnickaj hrupy i inszych biełaruskich ustanoŭ (u Klubie, Kamiteci pom. achw. wajny). A ciażki czas, jaki ciapier pierežywaje nasza staronka i nasz narod, robiać utratu hetaho szczyraho syna Biełaruskaho narodu tym bolej ciażkaj.

Chaj że spaczynie u spakoju ŭ tej Ziamli-Matcy, katoraja tak mała szczaścia dała Jamu i prymusiła toje szczaście akupić straszennym horem i śmierciu biez pary...

A. Ł.

× **„Buduczyna litwinoŭ".** Pad hetkim zahałoŭkam „Wilnaer Zeitung", dapaŭniajuczy telehramu, nadrukawanuju ŭ nas 26 marca, drukuje doŭhuju staćciu, ŭ katoraj miž inszym haworycca:

»Badaj, szto nima druhoj staronki, ŭ jakoj nacyonalnyje sprawy byli by bolsz zabłutany, czym u zachodniaj Rasiei — na wialikim abszary miž sapraŭdnaj Rasiejej i niamieckaj i polskaj hranicami. Charakternuju adznaku stanowić tut toje, szto nacyonalnyje terytoryi pieramieszany. Z hetaho wynikaje, szto tut może być sprawiedliwym tolki pryncyp, kab usim naciram dać poŭnyje prawy i swabodu jazwićcia, na jakuju kożnaja z ich maje prawo: kożnaja nacija maje prawo na swaju nacyonalnuju szkołu i na razwićcie swajej kultury. Nahledać za hetym, baranić kożyn narod ad druhoha, katory moh by uczynić nad im gwałt, heta — najpierszaja zadacza mudraho i sprawiedliwaho upraŭleńnia".

× **Spisy padatkoŭ i nałohoŭ** (hałoŭszczyna, pramysłowy nałoh, padatak z nieruchomaściej i dachodu) na 1917 hod wystaŭleny ad 6 da 15 krasawika, Dominikanskaja 2. Kożyn, chto pawinien płacić padatak, atrymaje aprycz taho pawiedamleńnie na piśmie, skolki i kali pawinien jon płacić.

× **Kurs rubla:** Oficyalny — 2 m. 00 fen. za rubiel; u bankach pry pradažy — 2 m. 36 fen., pry kupli — 2 m. 40 f.

Pazyczkowaja kasa biare 6%.

× **Temperatura.** Najwyszejszaja i najniżejszaja temperatura za aposznije dni była pawodłuh Celsija):

	najwysz.	najniž.
za dzień z 28 na 29	+ 0,5°	— 3,5°
„ „ z 29 na 30	+ 3°	— 7°
„ „ z 30 na 31	+ 5°	+ 3°
„ „ z 31 na I	+ 6,5°	+ 1,°

Rewolucija u Rasiei.

SZTOKHOLM. Rasiejskaja socyał-demokratycznaja partija prysłała sludy umysnaho czeławieka, kab pawiedamić szwedzkich socyał-demokratoŭ ab rewolucii. Jon skazaŭ, szto zroblenaja rewolucija — heta rabota sałdatoŭ i rabotnikoŭ.

KOPENHAGA. „Politiken“ pisze: Ciapieraszni urad — zaležny ad woli rabotnikoŭ i sałdatoŭ. Socyalisty žadajuć razdziełu ŭsich ziamiel miž narodam.

Szturm rabotnikoŭ i sałdatoŭ proci wastrohaŭ spoźniŭsia na 1 hadzinu, bo jak-raz pierad hetym byli pawieszeny studenty.

PIECIARBURH (P.T.A.). Tymczasowy urad pastanawiŭ pierad sazywam konstytucyjnaho sejmu abjawić ŭsie uhaŭnyje ziemli hasudarstwienym dabrom s tym, kab dachody z ich užo ciapier iszli na karyść hasudarstwa.

PIECIARBURH. U aposzniuju niadzielu tut było kala 100 narodnych schodak, na katorych narod trebawaŭ ustanaŭleńnia demokratycznaj respubliki.

Adznaczywajecca pawarot nalewo. Pałažeńnie tymczasowaho prawicielstwa liczycca niaćwiordym. Kažuć ab dumcy aresztawać tymczasowy urad.

„Bolszewiki“ rassyłali na ŭsie fronty absyrnyje telehramy ab demonstracijach proci wajny i ab utwareńni rabotnickich kamitetoŭ dzieła ustanaŭleńnia mira.

Kali tymczasowaje prawicielstwo prajektawało sazwać ustanoŭczy sejm u letku, kamitet rabotnikoŭ i sałdatoŭ zaprotestawaŭ proci hetaho, žadajuczy skarejszaho sazywu. Armija budzie prynimać uczaście ŭ wybarach.

BORDO. „Nouvelliste“ pisze:

“Prypadki razwiwajucca ŭ Rasiei zusim tak, jak jany razwiwalisia u Francii ŭ 1789 i 1793 hadach. Jość surjoznyje pryczyny da niespakojstwa“.

MASKWA. U tuju niadzielu kabiety zrabili wialikuju demostraciju za mir. Jany kryczali: „Dawoli wajny! Naszy dzieci mruć ad hoładu! Dajcie nam chleba i mir! My choczemo wiarnuć naszych mužykoŭ!“

SZTOKHOLM. Czysło lichadziejoŭ, wypuszczenych u czasi rewolucii na wolu, dachodzić 42 tysiacz dusz. Jany rassypalisia pa ŭsiej staranie i tworać wialikszyje abo mienszyje bandy.

Car wyskazaŭ achwotu wyjechać s synam u Norwehiju.

U pałacowaj cerkwi ŭ Carskim Siale ŭ czasi malitwy za tymczasowy urad car pierszy stanuŭ na kaleni.

Usie czleny siamji Romanowych dali prysiahu tymczasowamu prawicielstwu.

Cara nazywajuć: „pan pałkoŭnik“.

Akazałosia, szto ŭ czyśle ahientoŭ staroj tajnaj palicii byli nadta wydatnyje asoby.

30 marca na Marsowym Poli adbylisia uroczystyje paminki pa achwiarach rewolucii.

Rabotniki ŭ wajennych fabrykach pastanawili tymczasowa adraczysia ad swajho trebowańnia zawiaści 8-hadzinny raboczy dzień.

Prawicielstwo pastanawiło dać prawo ŭsim, u tym liku kabietam, dabiwacca ŭsich miejsc, nie wykluczajuczy miejsc ministroŭ.

Kamitet rabotnikoŭ i sałdatoŭ pastanawiŭ wa ŭsich pramyszlenych centrach uładzić pasrednickije kamisii dzieła razwiazywańnia sporak miž rabotnikami i ich haspadarami. Druhoj i akanczacielnaj instancijej budzie centralny arbitraž u Pieciarburzi.

PIECIARBURH. Dumskije deputaty Skobielew i Muranow danosiać s Kronsztadtu, szto niezwyczajnaja naciažka ŭ adnosinach miž sałdatami i aficerami Bałtyckaho fłota wyjawiłasia ŭ tym, szto niekolki dziesiatkoŭ aficeroŭ byli zabity.

SZTOKHOLM. Hieneral Poliwanow, pamocznik Guczkowa, wydaŭ rad prykazoŭ ab zmiakczeńni dyscypliny. Sałdaty paśla służby majuć prawo wychadzić s kazarmoŭ u prywatnaj opratcy. Aficery pawinny nazywać saldatoŭ tawaryszami i prawodzić u adnoszeńni da ich pryncyp roŭnapraŭnaści. Wajennyje sudy spynieny.

KOPENHAGA. „Russk. Wola“ drukuje hutarku z hieneraŀam Ruzskim, katory piareczyć dumcy, bytcym Nia mieczczyna zusim abiazsilena. Na jaho pahlad, wajna razwiažecca u Francii.

SZTOKHOLM. Za adzin tolki dzień 21 marca sałdackije orhanizacii aresztawali i wysłali ŭ wajennyje turmy naczalnikoŭ dywizij i bryhad u Władzimiery, Archangielsku, Tule, Charkowie i Saratowie.

U tuju sieradu ŭsio jeszcze bastawali 54% rabotnikoŭ pieciarburskich fabryk.

Jak pisze „Riecz“, u Pieciarburzi ładzicca nowaje ministerstwo dzieła razwiazki žanockaho pytańnia. Hetaje ministerstwo budzie pad kirunkam žonki Milukowa, katoraja zaŭsiody wajewała za roŭnyje prawy dla kabiet u Rasiei.

Kamitet sałdatoŭ i rabotnikoŭ nahledaje za ŭsiej rabotaj prawicielstwa, katoraje apaw eszczaje swaje zahady tolki paśla zhody kamitetu.

Prync Waldemar dański atrymaŭ ad carycy-ŭdawy s Kijewa telehramu, szto tamaka panuje dobry ład.

Rasiejski minister narodnaj aświety zabadaŭ, kab ŭsie wuczycieli, paciarpieŭszyje za swaje palitycznyje pahlady, byli znoŭ prynjaty na służbu.

Ab finlandzkaj sprawie Milukow skazaŭ: „Usie ahraniczeńnia z aposznich 30 hadoŭ znisztoženy tymczasowym uradam, katory abjawiŭ ahulnuju amnestiju. Finlandzki sejm sazywajecca na 4 krasawika dzieła pastanowy ab formie upraŭleńnia staranoj. Aŭtonomija Finlandii pałožyć kaniec usim niedarazumieńniam i palepszyć adnosiny da Rasiei“.

Tymczasowy urad skasawaŭ karu śmierci.

31 marca ŭsie ministry razam s kniaziem Lwowym wyjechali u hłaŭnuju kwateru.

SZTOKHOLM. „Rusk. Wied.“ piszuć:

Kierenskij skazaŭ u radzie rabotnikoŭ u Maskwie: „Mikałaj Mikałajewicz ni ŭ jakim prypadku nia budzie hłaŭnakamandujuczym (burnaje zdawoleńnie). Car, pakinuty ŭsiemi, prasiŭ u tymczasowaho uradu zaszczyty. Jaho dola i dola jaho siamji — ŭ maich rukach. Nasza rewolucija adbyłasia badaj biez pralićcia krywi, i ja nie chaczu być jaje Maratam. U specyalnym pojezdzi ja wyszlu byŭszaho cara da mora, kab jon wyjechaŭ u Anhliju. Dajcie mnie na heta poŭnamoczcza“.

SZTOKHOLM. Hienerał Ruzskij u piśmie da kamitetu rabotnikoŭ i sałdatoŭ wyskazywaje niezdawolstwo s pryczyny taho, szto biez jaho wiedama i zhody u hłaŭnuju kwateru u Pskoŭ i na front pryježdžajuć delehaty ad kamitetu i robiać sałdackije mityngi.

Socyał rewolucyjny kamitet apawieszczaje adozwu z žadańniem plebiscytu padaczy hołasu ŭsim narodam u sprawie wajny, ci miru.

Hazeta ŭmiarkawanych socyalistoŭ „Raboczaja Hazeta“ enerhiczna pratestuje proci dumki dałuczeńnia da Rasiei Konstantynopola.

U carskim pałacu ŭ Carskim Siale na kožnuju pražywajuczuju tam asobu wydajuć hetulki praduktoŭ, jak rabotnikam ŭ Pieciarburzie.

U Finlandii utwaryłosia tymczasowaje prawicielstwo, złoženaje s socyalistoŭ. Pierszy krok jaho — zabarona torhu spirtnymi napitkami.

Na miejsce ministra krasnaho sztukarstwa naznaczen Gorkij.

Pieciarburskaja miestowaja duma predłažyła prawicielstwu zawiaści ŭ Rasiei nowy styl.

Minister sielskaj haspadarki, Szyngariow, manicca zawiaści kazionnuju monopoliju na zbožže.

PIECIARBURH. Na trejci dzień rewolucii zhareŭ ahramadny hmach pieciarburskaj sudowaj pałaty z usimi dakumentami. Straty niezwyczajna wialikije. Usie dakumenty ab kupli i pradažy nieruchomaho mieńnia, testamenty, wekseli na summu 200 miljonaŭ rub. i na nialiczenyje miljony cennyje papiery zniszczoženy ahniom.

S pryczyny zniszczažeńnia hetkaho wialikaho czysła dakumentoŭ uznimiecca praŭnaja anarchija ŭ miežach pieciarburskaho sudowaho okruha.

CURYCH. Rasiejski pasoł Bibikow u Bernie, katoramu było zahadano mieć nadzor nad rasiejskimi emihrantami u Szwejcaryi, atrymaŭ ad tymczasowaho uradu adstaŭku.

Z usiaho świetu.

Zmiena ministerstwa ŭ Szwecii.

SZTOKHOLM. Ministerstwo Hammarskjeld staj aŭszaje za poŭnuju neutralnaść, wyjszło ŭ adstaŭku.

Karol zahadaŭ ułažyć nowaje ministerstwo byŭszamu ministru Szwarcu.

ROTTERDAM. Nowaje ministerstwo pad marszałkoŭstwam Szwarca ŭžo naładženo.

Razruchi ŭ Italii.

LUGANO. U Miłanie 24 i 25 marca byli na wulicach demonstracii proci wajny. Mnoha ludziej aresztawali.

Jość czutki, szto na nastrajeńni ŭ Italii adbiłasia rewolucija ŭ Rasiei.

CURYCH. U Rymie i pa ŭsiej staranie panuje nastrajeńnie, prypaminajuczaje prypadki ŭ Rasiei.

LUGANO. U haraczych staćciach italianskije hazety pryzywajuć sajužnikoŭ dać Italii pomacz proci spadziewanaho niamieckaho nastupleńnia. S pryczyny taho, szto hetkije staćci adnaczasna zjaŭlajucca ŭ roznych hazetach, treba dumać szto jany piszucca pa prośbie prawicielstwa.

Rewolucyjny ruch u Hiszpanii.

MADDYD. S pryczyny narodnych buntoŭ na hrunci daražyni spažyŭnych praduktoŭ prawicielstwo wa ŭsiej staranie abjawiło asadny stan.

MADRYD. Padpisaŭszych rabotnicki manifest buduć praśledawać, jak za sprobu zrabić bunt. Rabotnickije predstaŭniki Katałonii, Saragossy i Biskaji buduć aresztowany, kali tolki wiernucca damoŭ.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieszczeńnia.

29.III. Zachodni teatr.

Na paŭnocznym uschodzi ad Bapom anhliczanie utracili pałonnymi 1 aficera i 54 sałdatoŭ.

Na ŭschodzi ad Werdenu zbity dwa prywiaznyje latuczyje szary. U bitwach na pawietry worahi utracili 4 samaloty.

Na ŭschodnim teatry i makiedonskim fronci—naahuł, biez pieramien.

30.III. Zachodni teatr.

Na ŭschodzi ad Newill-S. Waast kanadzkije pałki czatyry razy atakawali naszy pazycii, ale byli adbity z wialikimi stratami. Naabapoł darohi Perron-Fen naszy patruli, paśla styczki sa znacznymi anhlijskimi siłami, adyjszlisia nazad. Pry Parua (ŭ Lotarynhii) naszy patruli ŭziali 13 pałonnych.

Na uschodnim teatry i makiedonskim fronci—biez wydatnych prypadkoŭ.

31.III. Zachodni teatr:

Naabapoł darohi Perron—Fen, pry Mec an Kutir, worahi adbity. Dalej na poŭdni worahi dajszli da Nedikur i S. Emili.

Uschodni teatr:

Na Szczary, Stochodzi i Załatoj Lipie uzmacawaŭsia ahoń rasiejskaj artylerii. Kala Widz i Nawahrudka ŭziaty 85 pałonnych s 5 minamiotami.

Front erc-hercoga Jozefa: U dalinie Bystrycy uziaty bolsz za 200 rasiejskich sałdatoŭ i niekolki kulemiotaŭ.

Front Makienzena i *Makiedonski front:* Biez pieramien.

1.IV. Zachodni teatr.

Miž darohaj s Perron u Kez-Okur i dalinaju Ominjon anhliczanie u krywawych bitwach pasunuli swaje linii upiarod na 2—3 kilometry. Miž Lens i Arra, ŭzdoŭž darohi s Suasson na paŭ-

noczny ŭschod, na pałudni ad S. Miel i ŭ lesi Parua adbity nastupleńnia worahoŭ.

Uschodni teatr:

Biez wydatnych prypadkoŭ.

Makiedonski front: Bies pieramien.

Naszy łatuny padpalili i skinuli dwa prywiaznyje łatuczyje szary.

Austryjackije apawieszczeńnia.

WIENA. 31.III. Uschodni teatr: (hl. niamieck. apaw.)

Italjanski teatr: Na prymorskim fronci ŭziaty 25 pałonnych i 1 kulemiot.

WIENA. 1.IV. Uschodni teatr: Niczoha wydatnaho.

Italjanski teatr: Nasza dabycza na poŭdni ad Bili dachodzić 12 kulemiotaŭ i 3 minamioty.

Tureckije apawieszczeńnia.

KOSTANTYNOPOL (W.T.B.). *Ehipski front:* Daŭno spadziewany anhlicki szturm paczali 26 marca 4 dywizii. Worahi mieli ciažkije straty i pakinuli na poli bitwy czyśenyje trupy. 200 sałdatoŭ i 1 aficer papali ŭ pałon. Zdabyty 1 pancyrny aŭtomobil i niekolki inszych

KONSTANTYNOPOL (W.T.B.). 30.III. Na Ehipskim fronci na poli bitwy pry Gazie my naliczyli bolsz za 3.000 anhlickich trupoŭ. Zdabyty 12 kulemiotaŭ i 20 szybkastrelnych strelb.

Kala wajny.

BERLIN (W.T.B.). Za miesiac zatopleny 368 tarhowych parachodaŭ ahulnaj jomkaści 781.500 tonn. U tym liku 169 anhlickich, 44 francuskije, 28 italjanskich, 8 rasiejskich, 4 belhijskije, 2 portugalskije i 1 japonski. Miž wialikim zapasam tawaroŭ zatopleno na 3 miljony zołata.

BERLIN (W.T.B.). U aposznim czasi naszymi padwodnymi łodkami zatopleny jeszcze 34 parachody, 2 parusnyje karabli i 14 rybałoŭnych ahulnaj jomkaści 90,000 tonn.

LUGANO. Londonski karespandent «Corr. d. Sera» pisze, szto anhlickije kruhi wielmi niepakojacca s pryczyny niezrazumiełych pastupkoŭ niamieckaj hłaŭnaj kamandy. Usio jeszcze niet wiedama, na jakim s-pamiž troch frontaŭ niemcy maniacca pacząć nastupleńnie. Z hetaj pryczyny kožyn s sajuźnikoŭ pawinien liczycca s mahczymaściu nastupleńnia na jaho fronci.

Za mir z Rasiejej.

BERLIN. Rejchstag. Kancler miž inszym skazaŭ:

„Car Mikałaj — heta achwiara swajho aślapleńnia. U 1905 hadu impieratar Wilhelm dawaŭ stanoŭczyje rady jamu nie praciwicca narodnamu žadańniu reform. Ale car Mikałaj wybraŭ swaju ŭłasnuju darohu, katoraja nie adpawiedała ani patrebam starany, ani naszym patrebam.

„U ŭnutrenyje sprawy druhich staron my mieszacca nia budziem. My sami szmat pacierpieli ad hrachoŭ staraho ładu ŭ Rasiei. I rasiejskamu narodu nima szto bajacca, szto my ŭmieszajemsia ŭ unutrenyje sprawy jaho. My nia choczemo niczoha inszaho, jak dajści skoraho mira z rasiejskim narodam — roŭna pacsesnaho dla abiedźwych staron".

WIENA (W.T.B.). Minister zahranicznych spraŭ, Czernin, skazaŭ hłaŭnamu redaktaru „Fremdenblatt", miž inszym, hetak:

„Kali pieramiena upraŭleńnia ŭ Rasiei dawadzie da taho, szto zmuczenyje narody Rasiei pierekanajucca ab mahczymaści ŭ jaki-chocz dzień zrabić mir s centralnymi dzieržawami, dyk hetaja straszennaja bojnia prybližycca da kanca. Kali mirnaja konferencija pakaže, szto zhoda — niemahczyma, dyk nia skonczenaja jeszcze wajna budzie trywać dalej. Kali-ž worahi budzć hatowy hawaryć ab paczesnym dla ich i dla nas miry, to dla pierehaworaŭ praszkod nia budzie.

BERLIN. U niamieckich palitycznych kruhach s pryczyny hutarki s Czerninym haworać hetak:

Ciapier — czarod za Rasiejej: dać niamieckim i aŭstryjackim mužam adkaz. My možem wytrywać da paczesnaho mira, hodnaho naszych wialikich achwiar.

SOFIJA (W.T.B.). Minister prezydent Radosławow skazaŭ u baŭharskim parlamenci, szto jon zusim dałuczajecca da zajawy niamieckaho kanclera i aŭstryjacka-wenhierskaho ministra zahranicznych spraŭ ab Rasiei.

BUDAPESZT. U wenhierskim parlamenci minister finansoŭ Teleszti skazaŭ:

„U naszaj monarchii nima niwodnaho czeławieka, jaki chacieŭ by ŭmieszacca ŭ unutrenyje sprawy Rasiei. (Burnyje znaki spohadu). Na pierszy czarod my choczemo mieć dzieło s prawicielstwam, katoraje maje wieru ŭsiaho rasiejskaho narodu i s katorym my mahli-by zrabić paczesny mir. (Ahulnyje doŭhije znaki spohadu). My choczemo, kab rasiejski narod zaŭsiody karystaŭ z warunkoŭ mirnaho razwićcia". (Ažyŭlenaje brawo).

Szostaja wajennaja pazyka

5% niamieckaja dzierżaunaja pazyka.

$4\frac{1}{2}$% zapisi niamieckaho Dzierżaunaho Skarbu losawanyje pa 110% da 120%.

Dla apłaty zroblenych wajnoj wydatkoŭ wydajucca iznoŭ 5% Dzierżaŭnyje ablihacii i $4^1/_2$% zapisi Imperskaho Skarbù dla publicznaj padpiski. Urad može wypłacić ablihacii najraniej 1-ho kastrycznika 1924 hodu i dziela hetaho nia može panizić raniej na ich pracenty. Kali urad schocze paśla hetaho terminu panizić pracenty, to jon pawinien papiaredzić ab hetym i zaprapanawać ŭłaśnikam ablihacij wypłatu pa nominalnaj canie. Heto samaje maje moc i na raniejszyje pazyki. Ułaśniki ablihacij i skarbowych zapisiej mohuć rasparadżacca imi, jak kožnaj inszaj cennaj papieraj (pradawać, zakładać i t. d.).
Predpisańnie ab ablihacijach prawamocny i dla zapisoŭ u doŭhawuju knihu.

Warunki.

1. Miejscy dla padpiski,

Miejscam dla padpiski jaŭlajecca Reichsbank. Padpiski pryjmajucca

ad czećwiera 15 marca da paniadziełku

16 krasawika 1917 hodu da 1 hadz. pa pałudni

u kantory hłaŭnaho Dzierżaŭnaho Banku dla cennych papieroŭ u Berlinie (rachunak dla pacztowych czekoŭ Berlin № 90) i na ŭsich adziełach Dzierżaŭnaho banku, jakije majuć kassy. Padpiski mohuć być zroblenу takže praz pasrednictwo Königliche Seehandlung (Prùski Dzierżaŭny Bank), Preussische Genossenschftskasse u Berlinie, Königliche Hauptbank u Niurenberhu i jaje addziełach, a takže wa ŭsich bankach, u bankiroŭ i ich addziełach, wa ŭsich publicznych aszczadnickich kassach i ich suwiaziach, u kožnym strachujuczym žyćcio tawarystwie, u kožnym pazyczkowym tawarystwie, u kožnym pacztamcie; ab padpiskach u pocztach hladzi cyfru 7. Padpisnyje listy možna dastać wa ŭsich nazwanych wyszej miejscach, ale padpisywacca možna taksama piśmienna, nie užywajuczy padpisnych listoŭ.

2. Razdzieł. Rost pracentou.

Doŭhawyje ablihacii wydajucca pa 20,000, 10,000, 5,000, 1,000, 500, 200 i 100 marak s pracentnymi kuponami, jakije apłaczywajucca 2-ho studnia i 1 lipnia kožnaho hodu. Rost pracentoŭ paczynajecca ad 1 lipnia 1917 hodu. Pierszy kupon apłaczywajecca 2-ho studnia 1918 hodu.

Skarbowyje zapisi razdzielajucca na hruppy i majuć cennaść u 20,000, 10,000, 500, 200 i 100 marak, a takimže rostam pracentoŭ i takimiž terminami apłaty ich, jak u ablihacijach. Da jakoj hruppy należyć kožnaja skarbowaja zapiś, heto widać z jaje tekstu.

3. Wypłata skarbowych zapisou.

Skarbowyje zapisy losujucca pa hruppach, u studni i lipni kožnaho hodu. Pierszy raz u studni 1918 hodu. I praz 6 miesiacoŭ paśla losawańnia wypłaczywajucca pa 1.10 marak, za kožnyje 100 marak nominalnaj cany. Kožny raz losujecca hetulki hrupp, wartaść jakich raŭniajecca summie, katoraja pa planu pawinna być kožnyje 6 miesiacoŭ wypłaczena.

Nie losawanyje skarbowyje ablihacii urad da 1 lipnia 1927 hodu nia może wykupić; paczynajuczy ad hetaho terminu, urad maje prawo ich wykupić, abo sa zhody ŭłaśnikoŭ zamianić $4^1/_2$% doŭhawyje ablihacii na 4%, za katoryje pry losowańni urad budzie płacić pa 115 marak za kožnyje 100 marak nominalnaj cany. Nie raniej, jak za 10 hadoŭ, urad iznoŭ maje prawo wykupić resztu skarbowych zapisoŭ, abo dać ŭłaśnikam ich $3^1/_2$% doŭhawyje zapisi, za jakije pry losowańni urad budzie płacić pa 120 marak, za kožnyje 100 marak nominalnych. Wypłata pad inszymi warunkami nie dapuskajecca, Ab wypłacie urad pawinien apawieścić nie paźniej 6 ci miesiacoŭ da terminu i wypłata pawinna adbycca zaraz.

Dziela apłaty % pa Skarbowych zapisach i apłaty losawanych zapisoŭ używajucca szto hod 5% nominalnaj pierszapaczatkawaj summy. Zaaszczadżenyje pracenty ad losawanych skarbowych zapisoŭ iduć takže na apłatu ich.

Pierszaho lipnia 1967 hodu nia wylosawanyje skarbowyje zapisy wykuplajucca pa canie, jakaja adpawiedaie losawanym skarbowym zapisam (110%, 115% abo 120%).

4. Padpisnaja cena.

Padpisnaja cana: dla 5% Impierskaj pazyki, kali ablihacii wydajucca na ruki . . . 98.— M.

Za 5% Impierskuju pazyku, kali ablihacii wydajucca nie raniej 15 apryla 1918 hodu, a pazyka zapisywajecca u dzierżaŭnuju daŭhawuju knihu . 97.80 M.

Za $4^1/_2$% zapisi Dzierżaŭnaho Skarbu . 98.— M. za kožnyje 100 marak nominalnych z daliczeńniem i adpawiednych pracentnych hroszy.

5. Razdzileńnie pazyki.

Paśla akonczeńnia sroku padpiski, adbywajecca możliwa skora pawiedamleńnie padpisczyka, ab adwodzie jamu żadanaj summy pazyki. Zapłoczenyje użo hroszy u kožnym razie zaliczajucca na pazyku i nazad nie wiertajucca. Naahuł-że miejsco, dzie padpisalisia, na pazyku, naznaczaje summu pazyki. Asobnyje żadańnia a wieliczynie kožnaj cennaj papiery, treba zajawić pry padpiscy. Kali hetkich żadańnioŭ nie zajaŭlajecca, to wieliczynu kožnaj cennaj papiery ustanaŭlaje miejsco padpiski, pawodle swajho pahladu. Pazniejszyje żadańnia ab wieliczynie cennych papieroŭ nia buduć brany pad uwahu.*)

Da usich pazyczkowych skarbowych zapisou, a takže da ablihacij Impierskaj pazyki, wartaściu u 1,000 marak i bolej, Dyrekcija Impierskaho Banku **na żadańnie** wydaje **czasowyje świedoctwy**, ab zamienie jakich akanczacielnymi ablihacijami budzie u swoj czas publiczna apawieszczeno. Zamiest ablihacij niżej 1,000 marak czasowych świedoctw nie wydajecca, ablihacii buduć paśpieszna pryhatawany i peunie wydany u wiereśni hetaho hodu.

6. Apłaty.

Padpisczyki mohuć apłacić padpisanyje summy poŭnaściu, paczynajuczy ad 31 marca hetaho hodu; rost pracentoŭ za summy, apłoczenyje użo pierad hetym dniom, paczynajecca takže tolki ad 31 marca.

Padpisczyki pawinny apłacić·

30%	padpisanaj summy	najpazniej	27	kasawika	h. h.
20%	„	„	24	maja	„
25%	„	„	21	czerwienia	„
25%	„	„	18	lipnia	„

Pieradczasnyje apłaty pazwalajucca, ale tolki u kruhłych sotniach nominalnaj wartaści. Na małyje padpiski pazwalajucca apłaty pa czaściach takže wa ŭsiaki czas, ale tolki u kruhłych sotniach nominalnuj wartaści. Raspłata może adbywacca tolki tady, kali summa dojdzie nia mieniej 100 marak. **Apłata pawinna być złożena u tym miejscy, dzie padpisana.**

Znachodziaczyjesia u zwarocie biezpracentnyje świedoctwy Imperskaho Skarbu pryjmajucca na apłatu s 5% wylikam, paczynajuczy ad dnia apłaty, ale nie raniej, jak 31 marca, da dnia ich terminu.

7. Padpiska na poczcie.

Na poczcie pryjmajecca padpiska tolki na 5% Dzierżaŭnuju pazyku, pry hetkaj padpiscy poŭnaja apłata może być zroblena użo 31 marca i pawinna być zroblena nie. paźniej 27 krasawika. Za poŭnuju apłatu da 31 marca wydajucca pracenty za 90 dzion, za usie inszyje apłaty — da 27 krasawika — pracenty wydajucca za 63 dni, nawat tady, kali apłata zroblena pierad 27 krasawikom.

8. Zamiena.

Padpisczykam nowych $4^1/_2$% skarbowych zapisoŭ pazwalajecca pieremianić takže oblihacii i skarbowyje zapisi papiarednich wajennych pazyk na nowyje $4^1/_2$% skarbowyje zapisi, ale kožny padpisczyk može padać nia bolej, jak u dwaja hetulki staroj pazyki (pa nominalnaj canie), czym padpisaŭsia na nowyje skarbowyje zapisi. Żadańnia ab pieramieni treba zajaŭlać u czasie padpisnoha terminu, u tym miejscy; dzie chto padpisywaŭsia na nowyje skarbowyje zapisi. Staryje ablihacii treba padać u hetym miejscy nie paźniej, jak 24 maja 1917 hodu. Padawajuczyje ablihacii, na abmien dastajuć spaczatku tymczasowyje świedoctwy dla nowych skarbowych zapisoŭ.

5% doŭhawyje ablihacii ŭsich papiarednich wajennych pazyk, buduć pieramienieny biez dapłaty na nowyje skarbowyje zapisi. Padaŭcy 5% skarbowych ablihacij, pierszaj wajennaj pazyki, dastajuć 0,50 mar. nominalnaj cany. Padaŭcy $4^1/_2$% skarbowych ablihacii 4-aj i 5-aj wajennaj pazyki pawinny dapłaczywać 3 marki za kožnyje 100 marak nominalnaj cany.

Ablihacii majuczyje kupony na studzień i lipień, padajucca s kuponami, paczynajuczy z 2-ha studnia 1918 hodu, a ablihacii, majuczyje kupony za krasawik i kastrycznik, padajucca s kuponami, paczynajuczy ad 1 kastrycznika 1917 hodu. Zamiena prawamocna paczynajuczy s pierszaho lipnia 1917 hodu, tak szto padaŭcy ablihacij s kuponami za apryl—kastrycznik atrymliwajuć nazad % sa staroj pazyki za czwjerć hodu.

Kali choczuć zamianić swaje wymohi pa doŭhawoj knizie, to treba napierad wytrebawać z Upraŭleńnia Dzierżaŭnaho doŭhu (Berlin S. W. 68, Oranienstrasse 92 (94) doŭhawyje ablihacii. Na praszeńni pawinna być admietka ab abmienie, i praszeńnie pawinno być predjaŭleno ŭ Upraŭleńnie Dzierżaŭnaho doŭhu, nie pazniej 20 krasawika hetaho hodu, tady buduć wydany doŭhawyje ablihacii biez kuponnych arkuszoŭ· Za wydaczu zbora nie biarecca. Zabarona wydawać ablihacii na ruki nia czynić niemożliwaj zamienu. Doŭhawyje zapisi padajucca nie paźniej 24 maja 1917 hodu u miejscy padpiski, ab katorym hawaryłosia pad cyfraj 1-aj.

*) Ablihacii usich wajennych pazyk na żadańnie padpisczyka zachowywajucca i kirujucca sausim darma kantoraj Hłaunaho Dzierżaunaho Banka dla cennych papierou u Berlinie da 1 kastrycznika 1919 hodu, zhodna z jaho warunkami ab depozytach; hetki depozyt nie maje u siabie dla ułaśnika zabarony, rasparadżacca im; padpisczyk može swoj depozyt uziać wa usiaki czas nazad, nawat pierad kancom terminu pierechowywańnia. Wydadzienyje kantoraj dla cennych papierou świadoctwy ab depozycie prjymajucca u załoh pazyczkowymi kassami taksama, jak i cennyje papiery.

B e r l i n u marcy 1917 h.

Urad Dzierżaunaho Banku.
Havenstein. v. Grimm.

Drukawana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar W. Łastoŭski.